

FRANTIŠEK ŠERÝ: FARÁŘ, BUDITEL

Rodák hranický a můj příbuzný

I. Co předcházelo mým návštěvám Lešné. Vzpomínám na seznámení s kostelem sv. Michaela Archanděla, ve kterém byl v r. 1829 pokřtěn můj praprastaříček Arnošt Ginter (dále můj *3xpra*), vzpomínám na cestu k poznání mých předků z Hranic. Vzpomínky věnuji lešenskému faráři Františkovi Šerému, který byl Arnoštovým strýcem a držel ochrannou ruku nad svou nejmladší, v útlém věku osiřelou sestrou Annou Magdalenou a později i nad jejím synem Arnoštem.

Znal jsem z dětství obraz *Buditel Šerý* (viz níže), ale nevěděl jsem, kde byl farářem, ani že byl naším příbuzným. Dostal jsem příležitost napsat něco o lešenském velebném pánovi Šerém, ale neskromně začínám o mém dětství. Ovšem řádky o mně lze přeskočit a v tom případě bych doporučuji přejít na kapitolu II.

Moji rodiče Jan a Dagmar Křížanovi žili ve Valašském Meziříčí. Byl jsem jejich třetí syn a narodil jsem se v hranické nemocnici. To nějak přišlo do módy a bylo komplikováno tím, že v Meziříčí tehdy nemocnice nebyla. Než jsem se dopátral zápisu křtu mého *3xpra* uběhla většina mého života a to převážně v exilu. Nevěřil jsem, že mám něco společného s Hranicemi kromě zápisu v tamní matrice křtů. Až na Vánoce 1989 jsme směli jet „domů“. O dvacet let později, po smrti mého bratra Jury¹ byla frekvence návštěv maminky v Brankách podstatně zvýšena. Nechtěla opustit dům a zahradu, jež dala do pořádku po státním uživateli z doby komunismu, ale sil jí ubývalo. Během pobytů jsem objevoval místa, která jsem viděl před mnoha lety jako chlapec. Za doprovodu manželky, která pochází ze Slovenska a zvykla si už na půl světa, jsem vyhledával příbuzné na Valašsku a Záhoří. Matriky byly zpřístupněny na internetu, takže vědění vždy předbíhalo vidění. Často jsme oslovili „příbuzné“, kteří o nás nic nevěděli, třeba u Křížanů (zvaných Křížánků) na gruntě č.75 v Hodslavicích, na kterém se před čtvrt tisíciletím narodil můj předek Ondra. Nebyl prvorozený, z gruntu odešel a přiženil se na jiný, ovšem hospodařit směl jen do doby než dorostl dědic. Tož pro svou rodinu postavil chalůpku a ta v Hodslavicích stojí podnes.

Můj dědeček Jan Křížan se přestěhoval do Krásna n.B. a tam začal podnikat ještě před první světovou válkou. Po té druhé jsem já absolvoval krásenskou osmiletku. Kdykoliv se nějaký školák ucházel o další vzdělání škola, na kterou se hlásil musela od školy, kterou absolvoval získat posudek, o němž rozhodovali komunisté na okrese a o jehož obsahu se směl pouze dohadovat. Vysvědčení jsem měl dost dobré na to, aby mne kdekoliv přijali, ale na meziříčské gymnázium ani na učiliště Tesly v Rožnově mne nevzali. To snad nebyla katastrofa, protože bych musel hodně brzy vstávat, v Meziříčí přisednout na *Rožnovku*, abych stihl do školy. Snad chtěli, abych nastoupil v živočišné výrobě JZD, ovšem než jsem mou bývalou školu v Krásně navštívil, sloha s třídními posudky z archivu školy zmizela, takže co.

¹ Jiří Křížan známý jako úspěšný scénárista, v letech 1988 - 98 disident a politik (online [🔗](#))

Já jsem zmizel z očí místní moci do Žiliny, kde se mne ujal můj strýc z matčiny strany, lékař Jan Hasilík. On a teta Viera mi umožnili i studium chemie v Bratislavě. Nato republiku obsadili po zuby ozbrojení „bratři“ z Východu. Nevypadalo to na dočasně. Mezitím ženat odešel jsem i s manželkou do exilu. Když jsme znovu směli jezdit na Valašsko, staříček a bábi byli na hřbitově. Maminka už nebydlela v domě po nich, neb naň sama nestačila. Jeden bratr byl v Kanadě, druhý v Praze. Po staříčcích zbyl nějaký nábytek. Pamatuji jako kluk jsem s obdivem chodil kolem již zmíněného obrazu *buditele Šerého*, ale maminka už nevěděla, jak se k nám dostal. Když rodiče o 40 let dříve museli *Meziříč* opustit, staříčci v Brankách nám uvolnili přízemí. Obraz byl na čas vyhoštěn na půdě, než jej maminka objevila a oprášila. Od matky, čili naší „bábi“, věděla už dříve, že to byl František Šerý, ale nic víc. V Ottově naučném slovníku heslo František Šerý nenašla.

O Křižanech jsem však věděl hodně, protože můj prastrýc *Frantík*² se zabýval historií jeho rodu Dobešů ze Stříteže nad Bečvou a zapsal nejen Kroniku rodu a mnohadílnou knihu o Stříteži³, ale začal psát i historii Křižanů z Hodslavic. Ale jak to bylo s Lešnou?

II. Arnošt Günther a velebný pán Šerý, jeho strýc. Na straně matčině, nejstarší z předků, jehož hrob se dochoval v Brankách byl Arnošt Günther (Obr. 1).



Obr. 1. Náhrobní nápis Arnošta Günthera a jeho rodiny. Manželka Kateřina byla rozená Skýpalová. Vnuč Bedřich byl syn Alberta Günthera a jeho manželky rozené Ježové z Poličné. Hrob se nachází na hřbitově v Brankách. Ve Valašském Meziříčí byl kdysi znám Arnošt Günther mladší, který byl ředitelem Městského úřadu.

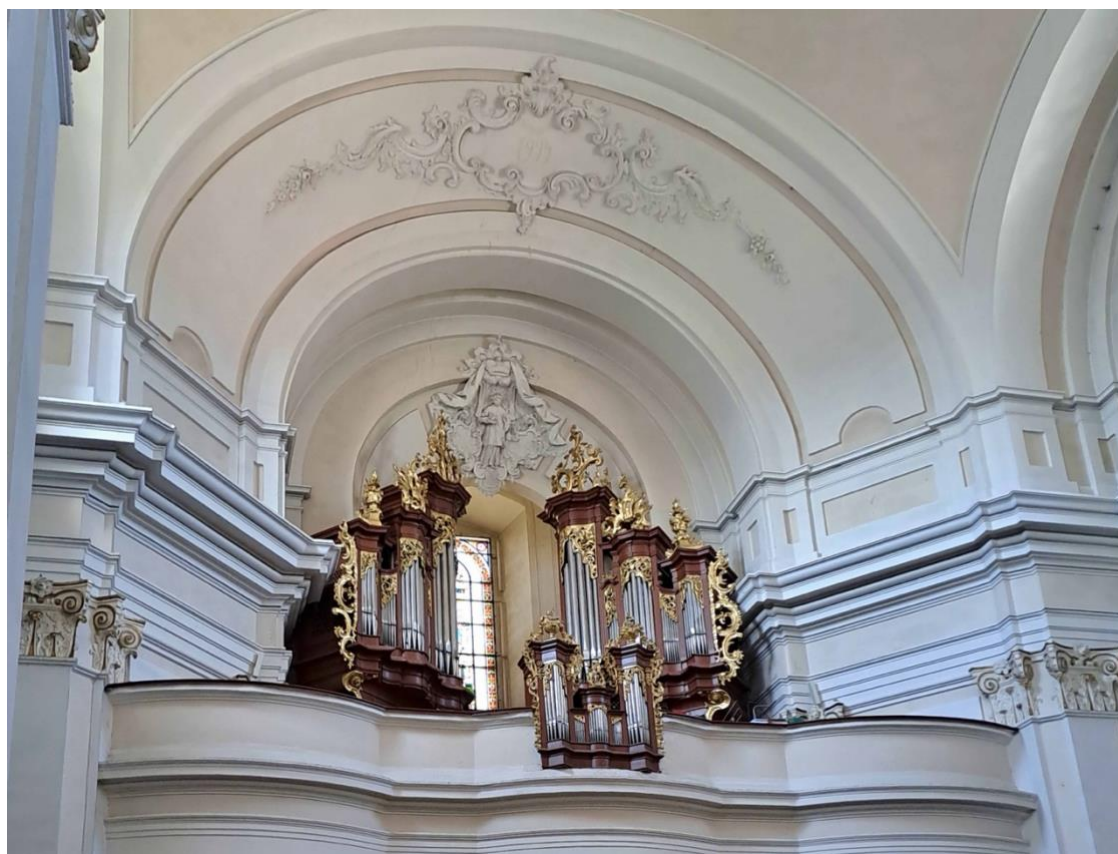
Na náhrobku jako obvykle není uvedeno místo narození. Jelikož však občané protektorátu Böhmen und Mähren museli dokládat árijský původ, byl v r.1940 farářem Josefem Absolonem vystaven výpis z matriky v Lešné. A ten se doma zachoval. Příčina tohoto dokladu připomíná smutný fakt, že i v dnešní době nacionalisté a snílci velkých říší davy svádějí.

Na zmíněném dokumentu je zapsáno Arnoštovo plné jméno „Ernst Friedrich Sebast. Ginter“ a datum narození i křtu: 27.4.1829. Příjmení Günther se objevilo až v souvislosti s Arnoštovou úřednickou dráhou. Z dokumentu jsem se dále dozvěděl, že Arnoštova matka byla Anna, dcera po Leopoldovi Schery, občanovi hranického Předměstí a že křest zapsal farář František Schery. Uvědomil jsem si, že Hranice nejsou jen místem mého

² Bratr autorovy babičky Emilie, roz. Dobešové. Když Emilie zachraňovala zadluženou pilu, zatímco její manžel bojoval v rakouské armádě proti ruské v Haliči, podařilo se jí bratra přemluvit, aby odešel z Prahy a pomohl jí. Později byl prokuristou na Křižanově pile.

³ Paměti na násilnou kolektivizaci ve Stříteži nad Bečvou. František Dobeš: Parerga a paralipomena. Valašské Meziříčí 1967-74, str. 162 (stať dostupná online [☞](#))

narození díky tomu, že tam byla porodnice dříve, než ve Valašském Meziříčí, ale i městem mých předků. Rod Šerých sídlil v řemeslnické čtvrti na březích Veličky, přítoku Bečvy. Po několik generací to byli soukeníci a obchodníci sukem. O Anninu dědečkovi Josefu Šerém se lze dočíst v monografii V. V. Bartovských věnované hranickým řemeslům na str. 135.⁴ František, podle zápisu v matrice křtů „Franz“, byl prvorozený syn manželů Leopolda, syna Josefa Šerého, a Theresie, dcery hranického řezbáře, sochaře a štukatéra Franze Gallaše. Jak tehdy bývalo ve zvyku, rodiče si přáli, aby jejich první syn studoval



teologii. Poslední z jejich 8 dětí byla Anna Magdalena.

Obr.2. Městský znak v kostele Stětí sv. Jana Křtitele na historickém náměstí Hranic.

Štukový znak vytvořil Franz Gallaš (1723-1795), dědeček lešenského faráře Šerého. Postava ve znaku představuje sv. Štěpána s ratolestí a kameny. Nachází se uvnitř věže nad varhanami Jana Výmoly.

František byl téměř o dvacet let starší než jeho nejmladší sestra. Další události ukázaly, že jí František všemožně pomáhal. Jejich otec Leopold zemřel, když bylo Anně dva a půl a matka, když měla 4 roky. Františkovi tehdy bylo 23.

Františkova a Annina matka byla, jak už bylo naznačeno, sestra Josefa Heřmana Agapita Gallaše⁵ Theresie. Ona *Terka*, kteráž plísnila bratra, když zanechal studium teologie

⁴ V. V. Bartovský, **Hranice a Lázně Teplice na Moravě. Statisticko-topografický a kulturně-historický obraz.** Hranice, Vydavatelské sdružení Bartovský, 1924, str. 135 (dostupné online [↗](#))

⁵ **J.H.A. Gallaš** (1756-1840) byl z dnešního pohledu nejvýraznější osobností vzdělanosti, osvícení a romantiky, navíc lékař a dobrodinec v Hranicích v první polovině 19. století.

v Olomouci⁶. Takže František Šerý byl synovec J.H.A. Gallaše. Bezpochyby se u něj zastavoval, když z Lešné zašel do Hranic, nebo mu něco donesl. Ale znám je i písemný styk.

Dále mi díky výpisu z lešenské matriky začalo svítat, jak se k nám mohl dostat portrét, který mi utkvěl v paměti od dětství:



Obr. 3. František Šerý, farář v Lešné. Neznámý autor, před 1841.

Na internetovém portálu Zemského archivu v Opavě lze prohledat všechny starší matriky Lešné v digitalizované podobě. V matrice křtů z vybraného období jsem pak Ernesta Gintera, jakž byl zapsán, našel. Prvním objevem byla čárka v jedné z kolonek, podle které byl můj *3xpra unehelich*, čili nemanželské dítě. Tehdy zřejmě nic neobvyklého, neboť bezprostředně před ním farář Šerý zapsal dva křty rovněž *unehelich*. Možná to byl v rodině důvod

o Lešné moc nehovořit. Jen obraz zůstal jako hold moravskému buditeli. Při pohledu na zápis v matrice jsem si všiml, že Arnošt – jak byl Ernst u nás nazýván - se narodil v Lešné na č.2. Začal jsem se přeptávat a byl mi doporučen pan učitel Miroslav Kostihá. S manželkou jsme se několikrát setkali s panem Kostihou i jeho paní. Bydleli nedaleko zámeckého parku a objevili jsme v nich velice přátelské lidi. Byli právě tak jedineční jako velikáni v zámeckém parku a je nám líto, že zůstali už jen ti v parku. Každé setkání s manžely Kostihovými bylo milé a poučné. V prvním rozhovoru jsem měl dotaz na dům, ve kterém se můj *3xpra* narodil „Kdepak je č.2?“ „Tam bylo JZD“, dozvěděl jsem se. Spolu jsme se zasmáli nad zdánlivě dlouhou tradicí JZD. Dále jsem se dozvěděl, že farář Šerý

⁶ Joseph H.A. Gallaš: Mé žalosti a mé bolesti. 1780. Jiří J.K. Nebeský (Ed.), Tichý Typ, Hranice 2006, str. 27 (dostupné online [☞](#))

v Lešné působil v letech 1822-1841. Věnoval mi svou brožuru Vývoj křesťanství ve farnosti Lešná u Valašského Meziříčí, 2010.



Obr. 4. Vlevo. Jedinečné schodiště. Schodiště k úředním místnostem lešenského statku (dům č.2). **Vpravo.** Miroslav Kostih a (po jeho pravé ruce) Ondřej Křížan-Hasilík s brožurou od hostitele v srpnu 2013.

Když bylo Arnoštovi 8 let, vdala se jeho matka za místního mlynáře Johanna Liberdu z č. 62. Stojí za zmínku, že sňatek se konal v den 53. narozenin pana faráře. Podle zápisu sňatku Anna bydlela v Lešné na č.36. To může znamenat, že měla na starosti domácnost fary. Anně nepochybně záleželo na vzdělání syna Arnošta, jakž vyplývá z její svatební smlouvy s mlynářem Liberdou. Tou bylo určeno, jak naložit s majetkem, který oba do manželství vložili, v případě úmrtí některého z nich. Nevěsta nabyla od ženicha do spoluvlastnictví mlýn č.62 v Lešné, jenž on zdědil po otci. S ohledem na jejího syna Arnošta jsou pozoruhodné poslední body smlouvy:

„za *páté*, Této výše jmenované paní nevěsty věno, tj 800 zl. a ten hovězí i černý dobytek ona od svého pana bratra velebného pana faráře lešenského během 1838ého roku získá a ty ještě (k věnu) patřící 300 zl ve stříbře paní nevěsta jakožto podíl po svém pánu otci a ostatní ze svého zachovaný jest má. Pakli by ale

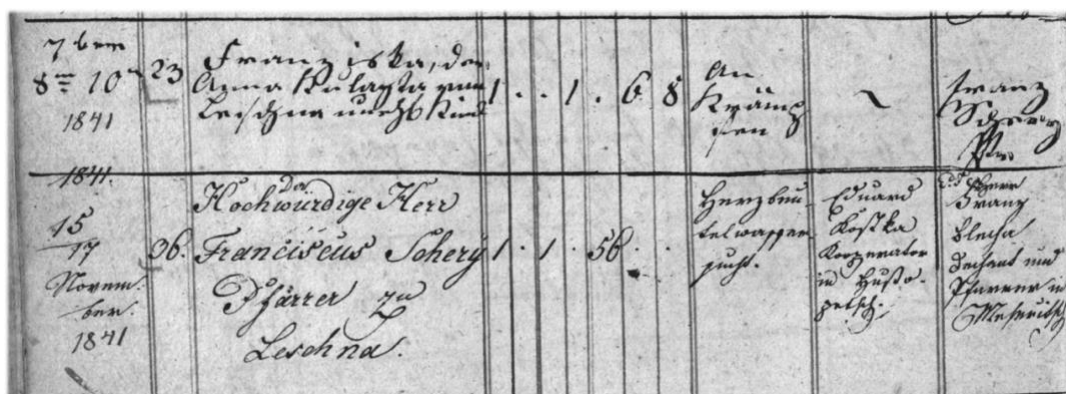
za *šesté*, Do dne a roku Bůh všemohoucí bez zanechání tělesného dědice z tohoto světa povolal, tak pan ženich z věna paní nevěsty 500 zl nazpátek panu bratrovi paní nevěsty a ostatní všechno panu ženichovi za jeho vlastní pozůstatí má, kterých to pět set rýnských kdyby pan bratr paní nevěsty na syna paní nevěsty Ernesta Günter by přináležely. Ještě taky

za *sedmé*, Pan bratr paní nevěsty toho výše jmenovaného jejího syna při sobě podrží a až do dospělosti cvičiti má i taky k zastavení příslibení jestli jej Bůh všemohoucí při životě

zanechá, pakli by ale pan bratr paní nevěsty dříve umřel, tak tehdy pan ženich tohoto jmenovaného syna paní nevěsty otcem jeho býti se zavazuje.

Poslední ale obě strany žádají, aby tato svatební úmluva od slavného vrchního poručenství stvrzena a v matriční knihu vtělena byla ... v obci Lešnej dne 20tého listopadu 1837.“ Ať už bylo rakouské mocnářství jakékoliv, naši předkové v něm byli vedeni k pořádku.

Z manželství Anny s Johannem Liberdou vzešly dvě děti, avšak obě zemřely v útlém věku. Manželé se později odstěhovali do Hranic a jako kmotři jezdili na křty Aniných vnoučat do Bránek, kde měl Arnošt rodinu. Anna přežila i manžela a po jeho smrti se přistěhovala k synovi. Tam zemřela ve věku nedožitých 83 let. Synovi zanechala obraz jeho dobrodince a svého bratra Františka, jenž zemřel už v r. 1841. Farář František Šerý tedy v Lešné působil 19 let. Byl dobrodincem svého synovce Arnošta.⁷ Zápisy faráře Šerého v lešenských matrikách svědčí o jeho charakteristickém pevném a dobře uspořádaném i když ne krasopisném písmu:



Obr. 5. Poslední zápis faráře Šerého v matrice úmrtí. Dne 8. 11. 1841 zemřela v Lešné šestiletá holčička Františka. Úmrtí zapsal a holčičku pochoval farář Šerý, jehož podpis se nachází v pravé kolonce. Další úmrtí 15.11. do matriky zapsal meziříčský děkan a farář Franz Blecha: Na lešenské faře, na č.36, zemřel *Der Hochwürdig Herr, Velebný pán František Šerý*. Bylo mu 56 let a zemřel na selhání srdce (*Herzbeutel Wassersucht*, třetí kolonka zprava).

⁷ Jak bylo naznačeno na Obr.1, z Arnošta se stal berní. Podle archivních dokumentů státní služby se synovec lešenského faráře po absolvování nižšího stupně gymnázia a složení zemědělské zkoušky stal praktikantem na panství Choryně a pak písařem v Brankách. Dle úředního záznamu byl pro státní službu *vollkommen geeignet* (dokonale schopen) a *zur Beförderung würdig* (povýšení hodn). Jeho hendikepem byla dle dokumentu pouze úplné oslepnutí pravého oka. Myslím, že kluk neposedný šerموval vidličkou a ... 1855 byl definitivně přijat do státní služby jako asistent 3. třídy na valašskomeziříčském daňovém úřadě a o čtyři roky později jmenován daňovým asistentem 1. třídy. Oženil se v Brankách 1859 s Kateřinou Skýpalovou z Oznice, jejíž rodiče měli hospodu v Brankách. (Lze se domnívat, že se co písař v hospodě u Skýpalů ubytoval, když 1848 nastoupil jako úřední písař v Brankách a Kateřiny si všiml, než dospěla.) Manželům Arnoštovi a Kateřině se v Brankách narodilo 7 dětí. Jako berní sloužil Arnošt co dva roky v jiném okrese. Rakousko halt dbalo na to, aby se berní nikde neohřáli (a nezapletli).

III. Hrob Františka Šerého. Při jedné z návštěv Lešné jsme si už za šera všimli hrobu nad kostelem. Pomník s křížem, usazen mezi mohutným bukem a hrobkou rodiny Bees, mne magicky přitahoval. Zdolal jsem břeh, ale nápis jsem v šeru nedokázal vyluštit. Zdálo se, že příjmení začíná dvěma písmeny S. Když jsem si uvědomil, že jistou dobu se tak psala souhláska Š a celé příjmení bylo SSeri, našel jsem i křestní jméno Frantissek. Pocítil jsem bázeň a vděčnost na místě, kde lešenští před jeden a tři čtvrtě stoletím pochovali svého faráře, strýce a dobrodince mého *3xpra*. Kříž nahlodal zub času a co hůř, jedno rameno zmizelo. S panem starostou Jaromírem Zavadilem jsme uvažovali o opravě. Konzultovali jsme restaurátory ART KODIAK s.r.o., Praha. Podle jednoho doporučení bylo možné kříž doplnit a stabilizovat. Podle druhého bylo třeba zvážit výrobu kopie z kvalitnějšího, stabilnějšího materiálu a originál zachovat v původním stavu. Byla vybrána varianta č.2. Provedení bylo svěřeno na Valašsku působícímu sochaři MgA Martinovi Gajovi, jenž měl doporučení pražských restaurátorů.⁸ Martin Gaja jako materiál doporučil božkovský pískovec, který vyniká pevností a homogenitou. Práce byla ukončena na podzim roku 2022. Nový kříž byl dovezen z atelieru ve Velkých Karlovicích a instalován i se soklem na původním místě sochařovým týmem. Originál je uložen podél kostelní zdi a zbývá zajistit místo pro jeho trvalé důstojné a bezpečné uchování.



Obr.6. Hrob faráře Františka Šerého vedle hrobky šlechtického rodu Bees z Chrostiny. Vlevo: poškozený kříž postrádající levé rameno. Vpravo: Kopie instalovaná 1. listopadu 2022, tedy 200 let od počátku Šerého služby v Lešné.

⁸ Martin Gaja, Velké Karlovice (Dostupné online [↗](#))



**Obr. 7. Náhrobní kámen s
nápísem FRANTISSEK SSERI.**

Fotografie z 27. září 2023,
zeměpisná šířka 49° 31' 8.358" N
a délka 17° 55' 52.788" O

IV. Buditelská činnost Františka Šerého a kostel.

V olomouckém archivu se zachovala korespondence Františka Šerého s J.H.A. Gallašem, významným moravským spisovatelem a buditelem. Dopisy byly psány latinsky a později německy a Šerý v těchto svému strýci vyká. Od historika Bohumíra Indry se dozvídáme, že „R. 1827 si Paměti Sivého půjčil z Příluk lešenský katolický farář František Šerý, milovník historie, synovec J. H. A. Gallaše v Hranicích a půjčil knihu Gallašovi. Ten si pořídil některé výpisy a dal nevázaný rukopis opravit a svázat kaplanovi Josefu Smachovi z Partutovic (odtud pocházela Gallašova babička Judita). Šerý knihu po vazbě nově ostráňkoval a zapsal do ní r. 1830 pamětní zápis o opravě a novém vnitřním vybavení farního kostela v Lešné“.⁹ Valašskomeziříčský puškař a pobělohorský emigrant Ondřej Sivý a jeho syn Baltazar zapisovali události let 1593 - 1653. zanechali nám jedinečný doklad změn a hrůz i násilí, které zachvátilo Valašsko v době Třicetileté války. Kronika je dnes považována za ztracenou, avšak existují opisy. Již zmíněný František Dobeš na svém psacím stroji 1944 zaznamenal nejen text původní kroniky, ale i dodatečných zápisů. Od jednoho ze zapisovatelů se dozvídáme, že¹⁰ *"Tato kniha náleží obci Přílucké lešenského panství a byla vázána a v pořádek uvedena skrz Františka Šerého, faráře v Lešnej od ctihodného pána Šmacha, lokálního v Partorvicích [tj. Partutovicích], Léta Páně 1827"*.

Dále, že *"1822 se dostal do Lešnej za faráře velebný pan Franz Šerý, kazatel výborný. Bože spravedlivý, učiň milosrdenství nad námi hříšnými lidmi, Pane"*.

Následují zápisy oprav kostela v Lešné a jejich financování, jak byly opsány Františkem Dobešem¹⁰:

⁹ Bohumír Indra: Valašskomeziříčský kronikář, trenčínský puškař Ondřej Sivý a jeho rod na Slovensku Zpravodaj Ostravské genealogické a heraldické společnosti v Praze 1981, ročník III, č. 2-3. (Dostupné online [☐](#))

¹⁰ František Dobeš, Petr Zajíc (Eds.): Pamětní kniha Meziříčská: Paměti Ondřeje Sivého a jeho následovníků", Trinity Art, Valašské Meziříčí 2021.

V lešenském farním kostele mnohé proměny k okrášení ho staly se roku 1830 a dále. Toho roku slavila se století památka jeho ustavy, který pan Rudolf Podstatský, bývalý p[án] na Lešné za farní kostel zase vyzdvihl. On sice za starodávna před snad třidceti letou vojnu již farním kostelem byl, ačkoliv dřevěný. Při této hubící vojně ale a po ní, kdežto moc kacířstva a všelijakých sekt po kraji se rozplenilo, byl i tento kostel katolíkům zdejší odjatý a lutriánský kazatel zde usazený, což z matriky oderské poznati se dá. Neb když tehdejší paní hraběnce v Odrech, jménem Šlabenmudorfer^a /?/ jenž také tou novou víru byla přijala, slečna umřela, tak prý při tom pohřbu, jak v té jmenované matrice stojí, byli přítomni: pastor starojitský, pastor Lešenský a jiní. Po této velmi hubící vojně, která byla pro víru, zase sice ty kostely, i lešenský, katolíkům připadly, ale poněvadž tehdy v tou vojnu moc kněžstva i kraje vyhynulo bylo a dílem i umřelo, nebo byl i několikrát v ní mor, tak se na ty malé a chudé farnosti kněžstva nedostávalo. A tak lešenský kostel i s farností přidělen byl k Meziříčí, při kteréžto na 80 let setrval až tu pan baron Postatský L.P. 1729 zas vymohl a k vlastní farnosti vyzdvihl.

Hrubý oltář v tom kostele byl velice sprostý^b. Figura sv. Michala řezbovaná visela v okně za oltářem, vedle ní dva cherubínové Gabriel a Rafael a ostatně hrubě sprostí, jak sekyrú utesané oblaky. Což farář Fr. Šerý dal přejinačit, nový pěkný obraz sv. Michala malovati, okna zazdíti a ty řezby i se slúpy, jak nyní stojí vyštafírované, postaviti 1830. Ten obraz i s rámem koštoval 64 Fr. 602 kr. Potom ten nový řezbovaný a štafírovaný oltář koštoval 406 Fr. 55 kr. Stavil a dělal i štafíroval ho nějaký Jan Bumbal¹, počestný mládenec z Hranic, který větším dílem naturalista jsa, ve Vídni se tomu dáleji pocvičil. On se za rok po tom z těžké mysle snad, neb byl ostatně mládenec bez úhony, v domě otce svého ve svém veršatě oběsil.

Jedni povídali, také že měl dělat do jednoho kostela zlého ducha a on se v tovaryšství jakýchsi veselých bratrů vzal jakby toho čerta nejlíp představití mohl, kteří mu měli napovědět: že když prý se člověk oběsí, že ho nejlíp vidí. Je-li tomu tak, neví se jistě. Každý se divil, znaje toho nábožného a pořádného mládence, který ani známosti s ženskejma nemajíce ani pití a hry se nedokládajíce, jak se to státi mohlo. A tak jen buď jakási těžká myšlenka naň nastúpila, aneb ta špásavná řeč k tomu, jestli ji vedli, příležitost dala. Za téhož faráře Františka Šerého kryla se také hlavní věže 1832, která zas 404 Fr. a 57 Kr. koštovala.

Potom poněvadž ten starý tabernákl na hrubém oltáři k tomu novému oltáři se nehodil, byl L.P. 1836 od hranického mistra /?/ řezbáře Antonína Piskoře a bratra jeho štafíra dělán a štafírován Ten pěkný bílý a alabastrýrovaný tabernákel, který zas 305 Fr. koštoval. Pak i toho roku nová lampa před hrubý oltář od mistra Getlera /?/ těšínského pana Jana Barta, která u něho samého 100 Fr. Vzala. Tyto na zdejší dost chudobnú farnost a kostel důležité náklady spravovaly se v třináctiletém [po]bytu toho jmenovaného faráře na větším díle jen z běžných důchodů. Kostelní kapitále žádné se nenačaly /?/. Všecky ty náklady koštovaly kolem 1281 Fr. 22 kr. tj. tisíc dvěsta osmdesát jeden rýnský 22 kr. A k tomu složeno bylo ve všem

Roku 1830 ofěry	42 Fr. 23
od p. baronky	20 Fr.
od jistého dobrodin[ce]	<u>7 Fr. 30</u>
Suma	69 Fr. 53

Paní baronka¹ dala sice r. 1831 52 Fr. kostelu, ale ty přišly na vyplacení toho malého kalicha.

^a Pozn. Fr. Dobeš: Zřejmě míněna Helena z Redernu (+1620), manželka Šebora Pražmy z Bílkova

^b Pozn. autora: Rozuměj *prostý*

^c Pozn. autora: Téměř určitě se jednalo o Jana Sumbala

N.B. Těch tři sta pětadvacet Fr., co n[ěkdy] p. baron na Lešné kostelu kšaftem poručil, ty se nenačaly, nýbrž jsou kostelním kapitálem. Taktéž i těch 30 Fr. po n[ebožce] Apoleně Hruštěně^d, které stojí na fojtství lešenském.

K těm 69 Fr. 53 kr. Přijdou oných 382 Fr. 45, které nebožtík Anton Mocek, bývalý řezník v Lešné, na kostel poručil, které ještě ale ani všecy ani do 1835 od dlužníků dobyté nejsou. Pak roku 1835 na lampu ... 40 Fr., všechno na šajnech. Summa tedy, co na ten náklad 1821 Fr. 22 Kr. přišlo, od dobrodinců napřed

		69 Fr.	53
	potom	382 Fr.	45
492 Fr. 38	a pak	40 Fr.	
788 Fr. 44	činí	492 Fr.	38

... odtáhnuv od té, tak přec nákladní sumy ... příjmu vynaložilo se v těch 738 Fr. 44 kr. ^e

Farář.

^d Pozn.autora: Zajisté měl zapisovatel na mysli v r. 1831 zesnulou Leopoldinu baronku z Chrostiny

^e Pozn. autora: Zřejmě jde o výše uvedenou sumu 1281 Fr. 22 kr. a od ní odpočtené 492 Fr. 44 kr. = 788 Fr. 44 kr., kdy do 1857 jeden gulden či florin (Fr.) = 60 krejcarů (kr.)

V zápise oprav kostela se farář Šerý podrobněji věnoval nešťastnému osudu řezbáře Sumbala; zajisté jsa vědom příbuzenství s podstatně mladším Janem. Jan Nepomuk Sumbal (1808-1832) vyrůstal v Hranicích v době Napoleonských válek a počínajícího obrození. Byl mezi hochy, kterým se věnoval J.H.A. Gallaš a dával jim hodiny kreslení, malování a pravděpodobně i řezbářství, neboť řezbě se přiučil už jako hoch u svého otce Franze Gallaše, po kterém dodnes zůstaly památky v Hranicích. Janova matka byla Gallašova sestra Františka. “Dochoval se nám přímluvný latinský dopis vídeňskému rektorovi z 16. dubna 1827, kde Gallaš žádal o mravní a náboženskou ochranu i péči pro svého synovce Jana Sumbala, který se dal na studium řezbářství.”¹¹

Ondřej Křížan-Hasilík¹², v Marburgu, září 2024

¹¹ Spáčilová Š.: Josef Heřman Agapit Gallaš. Bakalářská diplomová práce, FFMU Brno 2012, str. 13 (dostupné online [☞](#))

¹² Autor je hranický rodák, emeritovaný profesor (Philipps-Universität Marburg), jenž publikoval především v oboru biochemie (online [☞](#)), ale také dějin (online česky [☞](#)) a geometrie (online [☞](#))